

Засновник журналу:
Тернопільський інститут
агропромислового виробництва
УААН(ТІ АПВ УААН)

Головний редактор:
Олійник В.М., д.с.н., професор
Заслужений працівник сільського
господарства, директор ТІ АПВ
УААН

Заступник головного редактора:
Стельмашук А.М., д.с.н., професор

Відповідальний секретар:
Сашко М.Г. к.с.іі, доцент,
заступник директора з наукової
роботи ТІ АПВ УААН

Редакційна колегія:

I. Економічні науки:

Балашок І.Ф., д.е.н., проф.
Березівський П.С., д.е.н., проф.
Дудар Т.Г., д.е.н., проф., член-кор.
УЛАН
Дусановський С.Л., д.е.н., проф.
Калінчик М.В., д.е.н., ст.п.с.
Лайко І.О. д.е.н., проф.
Малік М.Й., д.е.н., проф., академік
УЛАН
Олекеюк О.С., д.е.н., проф.
І Іархомець М.К., д.е.н., проф.
Хомин П.Л., д.е.н., проф.

II. Сільськогосподарські науки:

Гевко Р.Б., д.т.н., проф.
Баїценко Г.В., д.с.-г.н., акад.УААН
Дроинк Г.В., д.б.н., член-кор. УЛАН
Заришняк А.С., д.с.-г.н., проф.
Іващенко О.О., д.с.-г.н., проф.
Ермантраут Е.Р. д.с.-г.н., проф.
Кваша В.І., д.с.-г.н., проф.
І Петриенко В.Ф., д.с.-г.н., проф.
І Івторац Я.І., д.с.-г.н., проф.
Ратич І.Б., д.с.-г.н., проф.
Саблук В.Т., д.с.-г.н., проф.
Седіло Г.М., д.с.-г.п.
Щербатий З.С., д.с.-г.п., проф.

Наукові редактори:

Бялковська Г.Д., к.е.н., ст.н.с.
Паліох М.С., к.е.н., доцент
Пуцентейло П.Р., к.е.н., доцент
Сава Л.П., к.е.н.
Савчук О.], к. с.-г.н., ст.н.с.
Цуп В.І., к. с.-г.н., ст.н.с.
Шлійко Л.В. к. с.-г.н., доцент
Яіпук Т.С., к. с.-г.н., ст.н.с.

ІННОВАЦІЙНА ЕКОНОМІКА

**Всеукраїнський науково-виробничий
журнал**

1'2010 (15)

Зміст

I. Стратегія інноваційного розвитку аграрної економіки

Кундеус О.М. **ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ СУБ'ЄКТІВ АГРАРНОЇ ЕКОНОМІКИ ПІД ВПЛИВОМ ІННОВАЦІЙНИХ КЛАСТЕРІВ**.....

Васипенька Н.І. **ЕКО-ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ У АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ**.....

Зигрій О.В. **ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В БУРЯКОЦУКРОВОМУ ВИРОБНИЦТВІ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ**.....

Степаненко Н. І. **МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ АГРОСЕРВІСНИХ ПІДПРИЄМСТВ**.....

Фроленко Р.В. **ІНТЕГРОВАНА СИСТЕМА СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ**.....

Саранчук Г.М. **ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ЯК ОСНОВА ПІДВИЩЕННЯ ЙОГО КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ**.....

Кравчук О.Я. **КОНЦЕПТУАЛЬНІ АСПЕКТИ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ЕФЕКТІВ ТРАНСФОРМАЦІЇ РИНКІВ ПРАЦІ**.....

II. Підприємництво і менеджмент

Дусановський С.Л. **УДОСКОНАЛЕННЯ СТРУКТУРИ ВИРОБНИЦТВА В РЕФОРМОВАНИХ АГРОПІДПРИЄМСТВАХ**.....

Газуда М.В. **ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ВІДТВОРЮВАЛЬНИМ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯМ**.....

Зось-Киор Н.В. **УПРАВЛЕНЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ " ВЭД НАЦИОНАЛЬНЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ**.....

Король В.С. **ОРГАНІЗАЦІЯ МІЖРЕГІОНАЛЬНОЇ СПІВПРАЦІ В РАМКАХ АСОЦІАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ**.....

Новак Н.Є. **УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ В КРИЗОВИЙ ПЕРІОД**.....

Угрин М.В. **СУЧАСНИЙ СТАН І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА РЕГІОНУ**.....

Лизуник М.Б. **ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ МОТИВАЦІЇ УПРАВЛІНСЬКИХ ПРАЦІВНИКІВ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ**.....

Стельмашук А. М., Довгань С.В. **МЕХАНІЗМИ ЗАПОБІГАННЯ БЕЗЗБИТКОВОСТІ І ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ**.....

Мельник Н.Б. **СУБ'ЄІАНО-ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ**.....

Стельмашук Ю.А. **" ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕОРІЕНТАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ З КІЛЬКІСНИХ НА ЯКІСНІ ПАРАМЕТРИ РОСТУ**.....

Кучер Л. Ю. **НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ПРИБУТКУ В ПІДПРИЄМСТВАХ**.....

Лемик О.Я. **КОНКУРЕНЦІЯ: СУТЬ ТА ФАКТОРИ, ЩО ЇЇ ФОРМУЮТЬ**.....

Федуняк Т.В. **СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЦУКРОБУРЯКОВОГО ВИРОБНИЦТВА В УКРАЇНІ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ЕКОНОМІКИ**.....

Харчишина О.В. **ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДИКИ ОСАІ ДЛЯ ОЦІНКИ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ**.....

Михайлишин Н.П., Мельник Н.Г. **КОНТРОЛІНГ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ЗАСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА**.....

Скирпан О.П. **ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ БІОЛОГІЧНИХ АКТИВІВ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ**.....

**ВІДПОВІДАЄ
ОРИГІНАЛУ
ВЧШГІГСЕКРЕТАР**

Н . В . ГІОТРИВАЄВА

Літературний редактор:

Дубає Л.М.

Рекомендовано до друку Вченою радою Тернопільського інституту агропромислового виробництва

УЛАН, протокол Н« 2
від 09.02. 2010 р.

Виходить раз на квартал

Реєстраційне посвідчення

Серія КВ № 11715-586Р
від 08.08.2006 р.

Затверджено

*Постановою Президії
ВАК України від 14 червня
2007р. Кз 1-05/6
як наукове фахове видання
України*

Підписано до друку
16.02.2010 р.

Формат 70x108/16. Папір
офсетний.

Друк офсетний.
Ум. друк арк. 20,2

Тираж 300 прим.

Видавництво БФ
"Добрі справи"
м. Тернопіль, вул. Тролейбусна, 12

Лукава І.М. ОРГАНІЗАЦІЯ ОПЕРАТИВНОГО АНАЛІЗУ ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В ГАЛУЗІ РОСЛИННИЦТВА	
Костецька І.І. РОЗВИТОК ТА ОСОБЛИВОСТІ СИСТЕМИ ПЛАНУВАННЯ В СУСПІЛЬНОМУ ЖИТТІ ФРАНЦІЇ	
Фльонц 6.Б. АНАЛІЗ СТАНУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЗЕРНОПРОДУКТОВОГО ПІДКОМПЛЕКСУ.....	
Котикова О.І. КЛАСИФІКАЦІЯ ДОКУМЕНТАЦІЇ ІЗ ЗЕМЛЕУСТРОЮ КАТЕГОРІЇ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ	
Кузьмович П.М. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ БАГАТОРІЧНИХ НАСАДЖЕНЬ ВІДПОВІДНО ДО ВИМОГ П(С)БО ЗО «БІОЛОГІЧНІ АКТИВИ».....	
Новак У.П. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОГО АУДИТУ В УКРАЇНІ	
Романів І.Я. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА	
У. Управління інноваційно - інвестиційною діяльністю	
Данилюк І.В., Зорій Н.М. ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ЯКІСТЬ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ	
Мегедин Н.Р. ЕВОЛЮЦІЯ НАУКОВОЇ ДУМКИ ЩОДО ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ	
Куліковський С.Д. ФАКТИЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ВИТРАТ У ВИРОБНИЧІ ОБ'ЄКТИ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА: МЕТОДИ І ПОКАЗНИКИ	
Смоленко А.П. СКЛАДОВІ ЕЛЕМЕНТИ РОЗВИТКУ І МЕХАНІЗМУ ФУНКЦІОНУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА.	
Пошелюжна Л.Б. ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	
VI. Маркетинг і ціноутворення	
Пархомець М.К., Матвійчук М.З. ЦІНОУТВОРЕННЯ НА ПРОДУКЦІЮ ПІДПРИЄМСТВ ПЕРЕРОБНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ АПК	
Ільїн В.Ю. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЗВ'ЯЗКІВ СВІТОВОЇ ДЕМОГРАФІЧНОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ	
Мороз В.П. ВПЛИВ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИХ ФАКТОРІВ НА ЦІНОВУ ПОЛІТИКУ В ЛІСОВОМУ ГОСПОДАРСТВІ УКРАЇНИ	
VII. Фінансово-кредитна політика	
Орлова В.К., Василик О.Б. РОЛЬ ПОЗИКОВОГО КАПІТАЛУ У ВІДТВОРЕННІ ВЛАСНОГО: СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ СВІТОВОГО ДОСВІДУ	
Кузьмін А.І. ПОГЛЯД НА ВИМІРНИКИ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА В ЕКОНОМІЦІ ЗНАТЬ	
Бидик А.Г. " ЗАГАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ~ " ФОРМУВАННЯ ЦЕНТРАЛІЗОВАНИХ ФОНДІВ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ	
Захарчук Н.М. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЯК ФАКТОР ПРИЙНЯТТЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РІШЕНЬ	
Семенів О.З. ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПОКАЗНИКІВ ВИМІРУ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	
Качмар О.В. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ СІЛЬСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ	
VIII. Державне регулювання	
Дацко Т.О., Сливінська О.Б. СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СІЛЬСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ	
Бідяк О.Ю. ОСОБЛИВОСТІ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАЙНЯТОСТІ ГОСПОДАРСТВАХ УСІХ ФОРМ ВЛАСНОСТІ ЗАКАРПАТТЯ	
Саранчук Р.М. ПЛАНУВАННЯ ПОТРЕБИ В ПЕРСОНАЛІ.	
Данилейчук Р.Б. ОСНОВНІ НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРОЦЕСІВ ІНТЕГРАЦІЇ У ГАЛУЗІ ПІДПРИЄМНИЦТВА	
Сидорчук А.А. АНАЛІЗ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ПЕРЕДУМОВ ФУНКЦІОНУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ	
IX Результати наукових дослідів	
Зубок Н.М., Кирилова О.М., Емельянчик С.В. ПРООКСИДАНТНО-АНТИОКСИДАНТНОЕ СОСТОЯНИЕ ПЛАЗМЫ КРОВИ КРЫС ПРИ ХОЛЕСТАЗЕ	
Емельянчик С.В. СТРУКТУРНЫЕ И МЕТАБОЛИЧЕСКИЕ ИЗМЕНЕНИЯ В НЕЙРОНАХ ФРОНТАЛЬНОЙ КОРЫ МОЗГА КРЫС ПРИ ДЕСЯТИ СУТОЧНОМ ХОЛЕСТАЗЕ И ПОСЛЕДУЮЩИХ ТРЕХ СУТОК ОТВЕДЕНИЯ ЖЕЛЧИ	
Дутка С.М. АГРОЕНЕРГЕТИЧНА РЕКУЛЬТИВАЦІЯ ПОРУШЕНИХ ЗЕМЕЛЬ ЯК СЕРЕДОВИЩЕ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
АННОТАЦІЇ	
АННОТАЦИИ.	
ANNOTATION.	

діяльності на зерновому ринку, широке впровадження сучасних технологій виробництва, удосконалення механізмів державного регулювання ринку зерна, ціноутворення на зернову продукцію, зниження рівня рентабельності виробництва при одночасному підвищенні цін на зовнішньому ринку, підвищення врожайності й збільшення державних інвестиції, збільшення внесення мінеральних та органічних добрив можуть внести суттєві зміни у зростання ефективності виробництва зернових, виходу його на внутрішні і зовнішні ринки та на цій основі підвищення ефективності аграрного виробництва.

Література

1. Державна цільова програма розвитку українського села на період до 2015 р.: Постанова Кабінету Міністрів України від 19.09.2007р. №1158 // Економіка АПК. - 2007. - № 11. - С. 3 - 57.

2. Губський Б.В. Аграрний ринок. - К.: Нора-прінт, 1998.

3. Кобута І.В., Шевцов О.Л. Оцінка впливу вступу України до СОТ на окремі ринки сільськогосподарської продукції // Економіка АПК. - 2007. - №1. - О 127 - 135.

4. Комплексна галузева програма «Розвиток зерновиробництва в Україні до 2015 року», <http://www.minagro.kiev.ua/page/76351>, с.28.

б. Малік М.Й. Інтеграція - як фактор підвищення ефективності реформування сільськогосподарських підприємств / М.Й. Малік, П.М. Федієнко, М.К. Орлатий. - К. 2000 - 39 с.

6. Статистичний щорічник Тернопільської області за 2008 рік.

ВІДПОВІДАЄ

ВЧЕНИЙ СЕКРЕТАР

Котикова О...

С ^ // Миколаївський державний аграрний університет

КЛАСИФІКАЦІЯ ДОКУМЕНТАЦІЇ ІЗ ЗЕМЛЕУСТРОЮ КАТЕГОРІЇ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Актуальність проблеми. В умовах ринкової економіки процес управління земельними ресурсами слід розглядати як комплекс методів планування, використання і охорони земель, визначення довгострокової і короткострокової перспективи раціонального розподілу та перерозподілу земель усіх категорій, незалежно від форм власності й господарювання.

Головною запорукою зростання економічної, екологічної та соціальної ефективності управлінських рішень у сфері землекористування має бути високий технічний рівень документації із землеустрою та оцінки земель. Адже саме землевпорядною документацією, згідно з законодавством, регламентуються земельні відносини - від загальнодержавного рівня до найдрібнішої земельної ділянки, встановлюються межі об'єктів земельної власності та адміністративно-територіальних утворень, закріплюється організація територій природно-заповідного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення, визначаються обсяги землеохоронних заходів, режими обмеженої господарської діяльності тощо.

Аналіз останніх наукових досліджень. Базовим для планування і проектування раціонального використання земель є їх поділ (класифікація) за категоріями. Адже категорія земель - це частина земельного фонду України, виділена за основним цільовим призначенням і має визначений правовий, економічний та екологічний режими використання і охорони земель.

На сьогодні в Держкомземі розроблений новий Класифікатор типів землекористування, цільового призначення і дозволеного використання земель [1], запропонований А. Третяком та Й. Дорошем.

Цілком очевидно є необхідність розробки сучасної класифікації документації із землеустрою - як першооснови для впровадження відповідних галузевих систем

стандартизації та нормування, а також ліцензування відповідних видів господарської діяльності, у тому числі зі встановленням диференційованих кваліфікаційних, організаційних, технологічних та інших вимог до господарюючих суб'єктів.

Чинне законодавство такого класифікатора не дає. Наукові доробки вчених-економістів в цій галузі практично відсутні. На увагу заслуговує запропонований науковцями [2] Класифікатор робіт із землеустрою та землеоціночних робіт. Однак, запропонований класифікатор подано у вигляді робіт, а не видів документації; по-друге, автори, визначаючи перелік видів робіт значно розширили його, порівняно з визначеними в Законі України «Про землеустрій» видами; по-третє, даний класифікатор не враховує категорій земель, для яких розробляються документи; в четвертих, авторами не передбачено виділення рівнів щодо застосування документації.

Мета роботи. Розробити методичний підхід класифікації документації із землеустрою.

Викладення основного матеріалу дослідження. Відповідно до Закону України «Про землеустрій» (ст. 25, розділ 3) Документація із землеустрою розробляється у вигляді програм, схем, проектів, спеціальних тематичних карт, атласів, технічної документації. Види документації із землеустрою:

а) загальнодержавні й регіональні (республіканські) програми використання та охорони земель;

б) схеми землеустрою і техніко-економічні обґрунтування використання та охорони земель адміністративно-територіальних утворень;

в) проекти землеустрою щодо встановлення і зміни меж адміністративно-територіальних утворень;

г) проекти землеустрою щодо організації і встановлення меж території природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення;

г) проекти землеустрою щодо формування земель комунальної власності територіальних громад і проекти розмежування земель державної та комунальної власності населених пунктів;

д) проекти землеустрою щодо відведення земельних ділянок;

є) проекти землеустрою щодо створення нових та впорядкування існуючих землеволодінь і землекористувань;

є) проекти землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь;

ж) проекти землеустрою щодо впорядкування території населених пунктів;

з) робочі проекти землеустрою щодо рекультивації порушених земель, землювання малопродуктивних угідь, захисту земель від ерозії, підтоплення, заболочення, вторинного засолення, висушення, зсувів, ущільнення, закислення, забруднення промисловими та іншими відходами, радіоактивними та хімічними речовинами, покращання сільськогосподарських земель, підвищення родючості ґрунтів (далі - робочі проекти землеустрою);

и) технічна документація із землеустрою щодо встановлення меж земельної ділянки в природі (на місцевості);

і) технічна документація із землеустрою щодо складання документів, що посвідчують право на земельну ділянку;

ї) спеціальні тематичні карти і атласи стану земель та їх використання.

Законами України та іншими нормативно-правовими актами можуть встановлюватися інші види документації із землеустрою. Склад, зміст і правила оформлення кожного виду документації із землеустрою регламентуються відповідною нормативно-технічною документацією з питань здійснення землеустрою. Документація із землеустрою формується і зберігається в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Отже, з метою вдосконалення методично-правових підходів до планування використання земель, формування режиму землекористування та підвищення ефективності регулювання земельних відносин, пропонуємо п'ятирівневу класифікацію документації із землеустрою (рис. 1).

X	X	X	XX	XX
				5 цільова спрямованість
				4 основне призначення
				3 категорії земель
				2 вид документації
				1 рівень документації

Рис. 1. П'ятирівнева класифікація документації із землеустрою*

* розроблено автором

Код певного виду документації складається із:

1) однорозрядного числа, що відповідає національному, регіональному або місцевому рівню землевпорядної документації: 1 - національний рівень (держава); 2 - регіональний рівень (області, АР Крим, М Київ та м. Севастополь); 3 - місцевий рівень (райони областей, села, селища, міста);

2) однорозрядного числа, що відповідає виду документації, який встановлено згідно Закону України «Про землеустрій»: 1 - програма; 2 - схема; 3 - техніко-економічне обґрунтування; 4 - проект; 5 - спеціальна тематична карта; 6 - атлас; 7 - технічна документація;

3) однорозрядного числа, що позначає категорію земель за основним цільовим призначенням відповідно до Земельного кодексу України (ст. 19, розділ 1): 1 - землі сільськогосподарського призначення; 2 - землі житлової та громадської забудови; 3 - землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення; 4 - землі оздоровчого призначення; 5 - землі рекреаційного призначення; 6 - землі історико-культурного призначення; 7 - землі лісогосподарського призначення; 8 - землі водного фонду; 9 - землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення;

4) дворозрядного числа, що визначає основне призначення документації згідно Закону України «Про землеустрій»: 01 - використання та охорона земель; 02 - встановлення меж земельної ділянки в природі; 03 - посвідчення права на земельну ділянку; 04 - створення нових та впорядкування існуючих землеволодінь та землекористувань; 05 - відведення земельних ділянок; 06 - оцінка стану земель та їх використання; 07 - еколого-економічне обґрунтування; 08 - захист земель; 09 - встановлення та зміна меж адміністративно-територіальної одиниці; 10 - встановлення меж територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення; 11 - встановлення посвідчення земель державної та комунальної власності; 12 - формування земель комунальної власності територіальних громад; 13 - впорядкування території населених пунктів;

5) двозначного числа, що визначає цільову спрямованість документації: 01 - відновлення та підвищення родючості ґрунтів; 02 - рекультивації порушених земель; 03 - землювання малопродуктивних угідь; 04 - захист земель від ерозії; 05 - захист земель від підтоплення; 06 - захист земель від заболочення, 07 - захист земель від вторинного засолення; 08 - захист земель від висушення; 09 - захист земель від зсувів; 10 - захист земель від ущільнення; 11 - захист земель від закислення; 12 - захист земель від забруднення промисловими та іншими відходами; 13 - захист земель від забруднення радіоактивними та хімічними речовинами; 14 - поліпшення сільськогосподарських угідь; 15 - підвищення родючості ґрунтів; 16 - консервація деградованих, малопродуктивних і техногеннозабруднених земель.

Підсумовуючи вищезазначені методологічні основи класифікації, подаємо фрагмент класифікатора документації із землеустрою (табл. 1).

Класифікатор документації із землеустрою категорії земель сільськогосподарського призначення*

Рівень документації		Вид документу		Категорія земель		Основне призначення		Цільова спрямованість		Назва документу
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
код	назва	код	назва	код	назва	код	назва	код	назва	назва
1	національний	1.1	програма	1.1.1	землі с/г призначення	1.1.1.01	використання та охорона земель		.	Загальнодержавна програма використання та охорони земель сільськогосподарського призначення
2	регіональний	2.1	програма	2.1.1	землі с/г призначення	2.1.1.01	використання та охорона земель			Регіональні (республіканські) програми використання та охорони земель сільськогосподарського призначення
		2.2	схема	2.2.1	землі с/г призначення	2.2.1.01	використання та охорона земель	-	-	Схеми землеустрою та охорони земель сільськогосподарського призначення
		2.3	техніко-економічне обґрунтування	2.3.1	землі с/г призначення	2.3.1.01	використання та охорона земель			Техніко-економічне обґрунтування використання та охорони земель сільськогосподарського призначення
3	місцевий	3.4	проект	3.4.1	землі с/г призначення	3.4.1.04	створення нових та впорядкування існуючих землеволодінь і землекористувань			Проекти землеустрою щодо створення нових та впорядкування існуючих землеволодінь і землекористувань
						3.4.1.05	відведення земельних ділянок		-	Проекти землеустрою щодо відведення земельних ділянок
						3.4.1.07	еколого-економічне обґрунтування			Проекти землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь
						3.4.1.08	захист земель	3.4.1.08 01	відновлення та підвищення родючості ґрунтів	Робочі проекти землеустрою щодо відновлення та підвищення родючості ґрунтів
								3.4.1.08.02	рекультивация порушених земель	Робочі проекти землеустрою щодо рекультивации порушених земель
								3.4.1.08.03	землювання	Робочі проекти землеустрою щодо землювання малопродуктивних угідь
								3.4.1.08.04	захист земель від ерозії	Робочі проекти землеустрою щодо захисту земель від ерозії
								3.4.1.08 05'	захист земель від підтоплення	Робочі проекти землеустрою щодо захисту земель від підтоплення
								3.4.1.08 6Т	захист земель від заболочення	Робочі проекти землеустрою щодо захисту земель від заболочення

продовження таблиці 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
								3.4.1.08.07	захист земель від вторинного засолення	Робочі проекти землеустрою щодо захисту земель від вторинного засолення
								3.4.1.08.08	захист земель від висушення	Робочі проекти землеустрою щодо захисту земель від висушення
								3.4.1.08.09	захист земель від зсувів	Робочі проекти землеустрою щодо захисту земель від зсувів
								3.4.1.08.10	захист земель від ущільнення	Робочі проекти землеустрою щодо захисту земель від ущільнення
								3.4.1.08.11	захист земель від закислення	Робочі проекти землеустрою щодо захисту земель від закислення
								3.4.1.08.11	захист земель від закислення	Робочі проекти землеустрою щодо захисту земель від закислення
								3.4.1.08.12	захист земель від забруднення промисловими відходами	Робочі проекти землеустрою щодо захисту земель від забруднення промисловими та іншими відходами
								3.4.1.08.13	захист земель від забруднення радіоактивними та хімічними речовинами	Робочі проекти землеустрою щодо захисту земель від забруднення радіоактивними та хімічними речовинами
								3.4.1.08.14	поліпшення сільгоспугідь	Робочі проекти землеустрою щодо поліпшення сільськогосподарських угідь
								3.4.1.08.15	підвищення родючості ґрунтів	Робочі проекти землеустрою щодо підвищення родючості ґрунтів
								3.4.1.08.16	консервація земель	Робочі проекти землеустрою щодо консервації деградованих, малопродуктивних і техногеннозабруднених земель
		3.5	тематична карта	3.5.1	землі с/г призначення	3.5.1.06	оцінка стану земель та їх використання			Спеціальні тематичні карти стану земель та їх використання
		3.6	атлас	3.6.1	землі с/г призначення	3.6.1.06	оцінка стану земель та їх використання			Спеціальні атласи стану земель та їх використання
		3.7	технічна документація	3.7.1	землі с/г призначення	3.7.1.02	встановлення меж земельної ділянки в природі			Технічна документація із землеустрою щодо встановлення меж земельної ділянки в природі на місцевості
						3.7.1.03	лощинні права на земельну ділянку			Технічна документація із землеустрою щодо складання документів, що посвідчують право на земельну ділянку

розроблено автором

Його принциповою особливістю є **не** лише координація щодо певних видів документації із землеустрою, а й деталізація переліку документів відповідно до основного призначення та цільової спрямованості видів робіт за категоріями земель та рівнем застосування.

Застосування запропонованого класифікатора зможе закласти основу для формування системи стандартів, норм і правил у сфері землеустрою, а так сприятиме розробці порядків та методик виконання окремих видів землевпорядних та землеоціночних робіт.

Детальна систематизація та кодифікація забезпечать досконаліше відображення документації робіт (операцій, послуг), що здійснюються в межах виду господарської діяльності.

Висновки та перспективи подальших досліджень проблеми. Визначено, що головною запорукою зростання економічної, екологічної та соціальної ефективності управлінських рішень у сфері землекористування має бути високий технічний рівень документації із землеустрою та оцінки земель. **З** метою вдосконалення методично-правових підходів до планування використання земель, формування режиму землекористування та підвищення ефективності регулювання земельних відносин, автором запропоновано п'ятирівневу класифікацію документації із землеустрою за рівнем документації, видом документу, категорією земель, основним призначенням та цільовою спрямованістю документу. Подальші дослідження даної проблеми полягають у розробці класифікаторів документації землеустрою інших категорій земель.

Література

1. Третяк А. Класифікація земель за їх категоріями, типами землекористування, цільовим призначенням та дозволене використання земель / А. Третяк. Й. Дорсш // Землевпорядний вісник. — 2009. — № 5. — С 21 — 31.

2. Мартин. А. Сучасна класифікація видів робіт із землеустрою та оцінки земель // А. Мартин, В. Фененко // Землевпорядний вісник. — 2006. — № 4. — С 13—15.

Кузьмович П.М.,

старший викладач кафедри бухгалтерського обліку та аудиту,
ВП НУБІП України «Бережанський агротехнічний інститут»

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ БАГАТОРІЧНИХ НАСАДЖЕНЬ ВІДПОВІДНО ДО ВИМОГ П(С)БО ЗО «БІОЛОГІЧНІ АКТИВИ»

Постановка проблеми. **З** 1 січня 2007 р. набуло чинності Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи» [1], який призначено для регулювання методологічних принципів організації й ведення бухгалтерського обліку активів сільського господарства. Виокремлення біологічних активів аграрних підприємств в обліково-економічну категорію є важливим етапом розвитку як національної системи бухгалтерського обліку в цілому, так і аграрного сектора зокрема. Із його застосуванням у практичній діяльності змінено порядок обліку операцій, пов'язаних з багаторічними насадженнями, - активами, які підлягають біологічним перетворенням. Стандартом передбачено нові підходи до концептуальних основ обліку в сільськогосподарських підприємств, які мають багаторічні насадження, що потребують уточнення окремих облікових категорій і вдосконалення систем їх оцінки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми методології, методики та організації обліку біологічних активів у сільському господарстві у зв'язку із запровадженням нового стандарту були предметом досліджень учених-економістів, зокрема В. Жука [2], В. Моссаковського [3], В.Уланчука, Г. Аніщенко [4], І. Костирка, М. Каспрук [5], Л. Сука [6], А. Харитонове! [7], В. Коміренхо [8] та інших. У своїх роботах вони надають рекомендації та розкривають методичні підходи щодо ведення обліку операцій в аграрних підприємствах з біологічними активами, їх оцінки та відображення відповідної інформації у фінансової звітності. Незважаючи на те, що саме П(С)БО ЗО було прийнято наприкінці 2005 р., досі

залишилось чимало проблемних питань на окремих ділянках обліку, зокрема процесу закладання, догляду, списання та оцінки багаторічних насаджень.

Інститут аграрної економіки разом з Міністерством аграрної політики і Федерацією аудиторів, бухгалтерів і фінансистів **АПК** України розробили методичні рекомендації щодо обліково-фінансового й правового забезпечення закладання, догляду та списання багаторічних насаджень, але в них не знайшли відображення нові підходи до обліку багаторічних насаджень згідно з **П(С)БО ЗО** «Біологічні активи» [9].

Метою статті є дослідження методологічних засад обліку багаторічних насаджень як особливого виду довгострокових біологічних активів та формулювання пропозицій щодо його вдосконалення.

Виклад основного матеріалу. Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про біологічні активи й одержані в процесі їх біологічних перетворень додаткові біологічні активи і сільськогосподарську продукцію регламентує П(С)БО 30 «Біологічні активи».

Багаторічні насадження належать до довгострокових біологічних активів рослинництва, які здатні давати сільськогосподарську продукцію, додаткові біологічні активи та приносити економічні вигоди.

Багаторічні насадження поділяють на довгострокові біологічні активи й незрілі довгострокові біологічні активи. До довгострокових біологічних активів належать багаторічні насадження, зокрема сади, виноградники, плантації хмелю та ягідних культур тощо в плодоносному віці. До початку плодоношення молоді насадження відносяться до незрілих довгострокових біологічних активів.

До моменту зміни чинного порядку обліку всі витрати зі закладання і вирощування багаторічних насаджень відображали на субрахунку 152 «Придбання (виготовлення) основних засобів» з подальшим списанням одержаних сум на субрахунок 108 «Багаторічні насадження». Сьогодні ці витрати відображують на субрахунок 155 «Придбання (виготовлення) довгострокових біологічних активів». Вартість робіт із закладання насаджень з цього рахунку відносять залежно від оцінки, яку до них застосовують, на субрахунок 165 «Незрілі біологічні активи, які оцінюються за справедливою вартістю», або 165 «Незрілі біологічні активи, які оцінюються за вартістю». Крім того, щороку до субрахунків 165 і 166 додають витрати, пов'язані з вирощуванням незрілих довгострокових біологічних активів. Отже, на кінець року на субрахунок 155 залишку немає.

Уведення багаторічних насаджень в експлуатацію здійснюється комісією, що призначається керівником підприємства та оформляється Актом прийому багаторічних насаджень та передачі їх в експлуатацію (ф. №ДБА-1), який складається цей документ декілька разів, а саме:

- при збільшенні вартості незрілих довгострокових біологічних активів на суму понесених витрат, пов'язаних з біологічними перетвореннями (по закінченні посадкових робіт та щорічному зростанню вартості молодих насаджень на суму витрат на їх вирощування);

- при досягненні насадженнями віку ефективного їх використання і зарахуванню їх до складу довгострокових біологічних активів рослинництва.

Незрілі довгострокові біологічні активи об'єднуються в одну групу і обліковуються окремо у складі довгострокових біологічних активів.

Багаторічні насадження можуть б>ти визнані як сільськогосподарські біологічні активи і як інші біологічні активи, не пов'язані з сільськогосподарською діяльністю. Інші біологічні активи, не пов'язані з сільськогосподарською діяльністю, визнаються основними засобами. До них належать багаторічні насадження, які вирощуються з іншою метою після отримання сільськогосподарської продукції, зокрема, для озеленення, та декоративні насадження на вулицях, площах, у парках, садах, скверах, на території ферм і бригад, у дзорах житлових будинків, живі огорожі тощо. Такі довгострокові біологічні активи, як і раніше обліковуються на субрахунок 108 «Багаторічні насадження».

У Методичних рекомендаціях з обліку біологічних активів [10] не врегульовано питання оприбуткування продукції від незрілих довгострокових біологічних активів. Ми поділяємо думку **В. Уланчука** і **Г. Аніщенко**, які вважають, що витрати на збирання врожаю від молодих